

YMATEB Y LLYWODRAETH: RHEOLIADAU DIOGELU IECHYD (CYFYNGIADAU CORONAFEIRWS) (RHIF 2) (CYMRU) 2020

1. Dyma ymateb y Llywodraeth i adroddiad drafft y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad dyddiedig 27 Gorffennaf 2020.

Pwyntiau craffu technegol:

Pwyntiau 1 a 2: Ei bod yn ymddangos bod iddo effaith ôl-weithredol a bod afreolaidd-dra yn y gwaith drafftio

2. Mae'r Adroddiad drafft yn nodi na ddaeth rheoliad 1(3) i rym tan 13 Gorffennaf 2020, ond i ddarpariaethau eraill o Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) 2020 ("Rheoliadau Rhif 2") ddod i rym, yn ôl y rheoliad hwnnw, ar 11 Gorffennaf 2020, sy'n golygu bod effaith ôl-weithredol i reoliad 1(3) pan ddaeth i rym.
3. Mae'r Llywodraeth yn cytuno bod gwall wedi ei wneud yn y drefn y daeth darpariaethau i rym o dan reoliad 1. Yn rheoliad 1(3), dylai'r rhestr o ddarpariaethau a ddaeth i rym ar 11 Gorffennaf 2020 fod wedi cynnwys rheoliad 1 ei hun. Mae'r gwaith drafftio yn awgrymu na ddaeth y ddarpariaeth, a oedd yn dod â rhannau o'r offeryn i rym ar 11 Gorffennaf 2020, i rym tan 13 Gorffennaf 2020.
4. Serch hynny, mae'r Llywodraeth yn ystyried bod yr effaith a fwriedir gan reoliad 1 yn amlwg ac y dylai gael ei ddarllen mewn ffordd sy'n osgoi'r gwall. Mewn geiriau eraill, dylai rheoliad 1(3) gael ei ddarllen fel pe bai wedi dod i rym ar 11 Gorffennaf 2020 fel y'i bwriadwyd yn glir. Mae sylwadau'r Pwyllgor ynghylch y materion cyfreithiol a fyddai'n codi oherwydd darpariaethau ôl-weithredol yn darparu rhesymau pellach dros ddarllen Rheoliadau Rhif 2 yn y ffordd hon.
5. Hyd yn oed pe na bai'n bosibl darllen Rheoliadau Rhif 2 yn y ffordd hon, nid yw'r Llywodraeth yn cytuno â'r awgrym y gallai effaith ôl-weithredol ymddangosiadol rheoliad 1(3) arwain at dorri Erthygl 7 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol.
6. Y darpariaethau o Reoliadau Rhif 2 a ddaeth i rym ar 11 Gorffennaf 2020 oedd rheoliad 8 a darpariaethau a oedd yn ofynnol i sicrhau bod rheoliad 8 yn gweithio. Eu heffaith oedd dileu gwaharddiad presennol ar agor gwestai a llety gwyliau mewn achosion penodol. Roedd rheoliad 4(4) o Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) 2020, a ddaeth i rym ar 26 Mawrth 2020, wedi ei gwneud yn ofynnol i'r mangreoedd hynny gael eu cau (ac roedd rheoliad 12 wedi gwneud torri'r gofyniad hwnnw heb esgus rhesymol yn drosedd). Ailosododd rheoliad 8 o'r Rheoliadau (Rhif 2) newydd y gofyniad ond gydag eithriadau a oedd yn caniatáu darparu llety hunangynhwysol. Ei effaith ymarferol felly oedd peidio â gwneud gweithredoedd neu anweithredoedd yn droseddau, ond awdurdodi gweithgareddau a oedd wedi ffurfio trosedd o'r blaen.
7. Mae'r dyddiadau a bennir yn rheoliad 1(3) a (4) wedi mynd heibio bellach, a dirymwyd rheoliad 8 a'r darpariaethau a oedd yn cyfeirio ato yn nes ymlaen gan reoliad 2 o Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) (Rhif 2) (Diwygio) (Rhif 2)

2020 ar 25 Gorffennaf 2020. O dan yr amgylchiadau hyn, nid yw'r Llywodraeth yn bwriadu cymryd unrhyw gamau pellach, ond bydd yn cymryd gofal i osgoi ailadrodd y mater a nodir gan y Pwyllgor.

Pwynt 3: Anghysondebau rhwng y testun Cymraeg a'r testun Saesneg

8. Mae'r Adroddiad drafft yn nodi gwallau teipograffyddol posibl yn Nodyn Esboniadol testun Cymraeg Rheoliadau Rhif 2. Byddwn yn ceisio unioni hyn drwy drafodaethau â'r Archifau Gwladol.
9. Mae'r Adroddiad drafft yn nodi bod y dyddiad gosod yn anghyflawn yn nhestun Cymraeg Rheoliadau Rhif 2. Mae'r Llywodraeth yn cytuno, a bydd yn ceisio ychwanegu'r dyddiad drwy'r broses slip cywiro.
10. O ran y gwallau teipograffyddol a nodir yn nhestun Cymraeg rheoliad 8, ni fydd unrhyw gamau pellach yn cael eu cymryd gan fod y ddarpariaeth hon wedi ei dirymu yn ddiweddarach. Byddwn yn ceisio slip cywiro mewn cysylltiad â rheoliad 12(3)(d).
11. Mae'r Adroddiad drafft hefyd yn nodi nifer o wallau croesgyfeirio ymddangosiadol yn y testun Cymraeg. Nid yw fersiwn Argraffydd y Frenhines o'r Offeryn Statudol yn cynnwys y rhain ac felly nid oes angen cymryd unrhyw gamau pellach.
12. Mae'r Adroddiad drafft yn nodi nifer o fannau lle y mae'r Pwyllgor yn ystyried bod gwahaniaethau yn ystyr y testun Cymraeg a'r testun Saesneg.
 - a. Mewn cysylltiad â rheoliad 11(2)(a), mae'r Llywodraeth yn nodi barn y Pwyllgor ond yn ystyried bod y geiriad yn y testun Cymraeg yn foddhaol ac ni fydd yn cymryd unrhyw gamau pellach.
 - b. Mae'r Llywodraeth yn cytuno â'r Adroddiad drafft ynghylch rheoliad 12(2)(a)(ii). Mae'r testun Saesneg yn adlewyrchu'r ystyr a fwriadwyd yn well, felly mae'r Llywodraeth wedi diwygio'r testun Cymraeg i ychwanegu'r gair "rhyngddynt" (sy'n cyfateb i "between them" yn Saesneg)¹.
 - c. O ran y pwynt ynghylch testun Cymraeg rheoliad 20(6), bydd y Llywodraeth yn ceisio cywiro hyn drwy slip cywiro.
 - d. Yn rheoliad 20(11), mae'r Llywodraeth yn ystyried bod y cyfeiriad at "partnership assets" yn y testun Saesneg yn adlewyrchu'r ystyr a fwriadwyd yn well, ac wedi diwygio² y testun Cymraeg i gyfeirio at "asedau'r bartneriaeth".

¹ Gweler rheoliad 2(5)(a) o Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 3) 2020.

² Gweler rheoliad 2(12) o Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 3) 2020.

- e. O ran ystyr “hysbysiad cosb benodedig” yn rheoliad 21(2), mae’r Llywodraeth yn ystyried bod y geiriad yn y testun Cymraeg yn foddhaol ac ni fydd yn cymryd unrhyw gamau pellach.

Pwyntiau craffu ar rinweddau:

Hawliau dynol

13. Mae’r Adroddiad drafft hwn yn ceisio’r canlynol:

- a. dadansoddiad penodol o ran sut y mae’r Rheoliadau yn cyffwrdd ag Erthyglau 5, 8, 9 ac 11 ac Erthygl 1 o’r Protocol Cyntaf;
- b. manylion unrhyw gyfiawnhad dros ymyrraeth â diogelu eiddo o dan Erthygl 1 o’r Protocol Cyntaf;
- c. rhagor o wybodaeth am ba hawliau o dan Siarter Hawliau Sylfaenol Ewrop y mae’r Rheoliadau yn cyffwrdd â hwy, ac ym mha ffordd, a sut y gellir cyfiawnhau ymyrraeth â’r hawliau hynny;
- d. cadarnhad o ran a yw’r Rheoliadau yn cyffwrdd ag Erthygl 7, a sut y gellid cywiro hyn.

14. I’r graddau y mae Rheoliadau Rhif 2 yn dirymu ac yn ail-wneud darpariaethau a nodir yn Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) 2020 (fel y’u diwygiwyd), roedd Llywodraeth Cymru eisoes wedi ei bodloni bod y darpariaethau hynny yn cydymffurfio â Hawliau’r Confensiwn. Diben dirymu ac ail-wneud y Rheoliadau oedd sicrhau bod y gyfraith yn eglur ac yn hygyrch gan fod y Rheoliadau gwreiddiol wedi cael eu diwygio saith gwaith. Gwnaeth Rheoliadau Rhif 2 ddarpariaeth newydd a oedd yn caniatáu i hyd at 30 o bobl ymgynnull yn yr awyr agored pan oedd hynny wedi ei drefnu gan “person cyfrifol”, ailagor nifer o fusnesau, gan gynnwys salonau trin gwallt a barbwyr, ac addoldai. Hefyd, gosodwyd dyletswyddau newydd ar y rheini sy’n gyfrifol am fangreoedd i gymryd mesurau rhesymol i leihau’r risg o ddod i gysylltiad â’r coronafeirws (yn ogystal â’r ddyletswydd barhaus i gymryd pob mesur rhesymol i sicrhau y cynhelir pellter o 2 fetr rhwng personau mewn mangreoedd).

15. Mae’r holl reoliadau a wnaed a oedd yn gosod cyfyngiadau mewn ymateb i’r coronafeirws yn cyffwrdd, neu y mae ganddynt y potensial i gyffwrdd, â nifer o Erthyglau o’r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. Nodwyd y rhain fel Erthyglau 5, 8, 9 ac 11 ac Erthygl 1 o’r Protocol Cyntaf. Mae Rheoliadau Rhif 2 yn parhau i osod cyfyngiadau ar fwy na dwy aelwyd yn ymgynnull yn yr awyr agored ac ar ymgynnull o dan do heb esgus rhesymol. Fodd bynnag, ystyrir bod y ddarpariaethau a wnaed yn angenrheidiol ac yn gymesur â’r hyn y ceisir ei gyflawni drwy eu gosod fel ymateb iechyd y cyhoedd i bandemig y coronafeirws. Bydd y Pwyllgor yn ymwybodol bod y coronafeirws yn parhau i fod yn fygythiad difrifol i iechyd a bywydau pobl yng Nghymru a phe bai cyfraddau trosglwyddo yn cynyddu, fel y’i gwelwyd mewn manau eraill, gallem weld y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yn cael ei orlwytho gan achosion fel na fyddai’n gallu

ymateb. Yn wir, mae'r Llywodraeth yn ymwybodol hefyd o Erthygl 2 (yr hawl i fywyd) wrth gymryd camau i sicrhau iechyd a diogelwch pobl. Mae'r Llywodraeth wedi ceisio sicrhau cydbwysedd rhwng hawliau unigolion a busnesau a'r angen i sicrhau ymateb priodol i'r pandemig. Mae nifer o gyfyngiadau wedi eu llacio, er bod rhai eraill wedi eu cadw yn Rheoliadau Rhif 2.

16. O ran y cyfyngiadau ar gynulladau, mae'r Llywodraeth wedi ei bodloni bod y cyfyngiadau parhaus yn gymesur yng ngoleuni'r dystiolaeth wyddonol gyfredol, eu bod wedi eu gwneud yn unol â'r gyfraith a'u bod yn angenrheidiol er mwyn diogelu iechyd. Mae'r ystyriaeth hon yn gymwys i'r graddau y mae'r Rheoliadau yn cyffwrdd â hawliau o dan Erthyglau 8, 9 ac 11. Gwelwyd darpariaeth yn Rheoliadau Rhif 2 a oedd yn caniatáu i hyd at 30 o bobl ymgynnull yn yr awyr agored os oedd hynny wedi ei drefnu. Roedd y Llywodraeth yn ystyried bod hyn yn ymateb cymesur wrth ei gydbwyso â gofynion i berson fod yn gyfrifol am y cynulliad, ac i'r person hwnnw gynnal asesiad risg a chymryd mesurau rhesymol i leihau'r risg o ddod i gysylltiad â'r coronafeirws. Parhaodd y Rheoliadau i ganiatáu ar gyfer teithio y tu hwnt i ardal y man yr oedd person yn byw ynddo sy'n golygu eu bod yn llai tebygol o gyffwrdd ag Erthygl 5; ond i'r graddau y gall unrhyw un honni bod cyfyngiadau parhaus yn parhau i ymyrryd â'i ryddid, mae'r Llywodraeth yn ystyried y gellir cyfiawnhau unrhyw ymyrraeth er mwyn atal lledaeniad clefydau heintus.
17. Mewn cysylltiad â busnesau sy'n parhau i fod ar gau fel y'u nodir yn Atodlen 2, maent i gyd yn cael eu hystyried yn rhai categori risg uwch lle y mae'r posibilrwydd y gallai'r feirws gael ei drosglwyddo yn fwy. Mae hyn oherwydd eu bod yn fathau o fangreoedd lle y mae gweithgareddau yn digwydd sy'n fwy tebygol o achosi ymdrech, oherwydd hyd yr amser y bydd pobl yn ei dreulio gyda'i gilydd, oherwydd yr agosrwydd wyneb yn wyneb a chorfforol y mae pobl yn eu cael eu hunain ynddo neu oherwydd natur ac amgylchedd y fangre. O ganlyniad, gellir cyfiawnhau o dan Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf eu bod yn parhau i fod ar gau ar y sail bod y darpariaethau yn cyflawni nod dilys er budd y cyhoedd (iechyd y cyhoedd) ac yn gymesur. Fel y'i nodir, mae'r Llywodraeth wedi ystyried busnesau yn ôl sectorau, er enghraifft, gan agor lletygarwch yn yr awyr agored ond gan gadw busnesau lletygarwch o dan do ar gau o dan reoliad 6. Fodd bynnag, mae llacio pellach o ran y mathau o fusnesau y caniatawyd iddynt agor i'w gydbwyso â hyn, er bod dyletswyddau newydd arnynt i gymryd mesurau i leihau'r risg o ddod i gysylltiad â'r coronafeirws. Mae hyn yn cydbwyso'r hawliau i fwynhau meddiannau â'r angen i weithredu mewn modd diogel ac yn ymateb cymesur i'r argyfwng iechyd y cyhoedd.
18. Yn ogystal â'r darpariaethau o fewn y pwerau galluogi yn Neddf 1984, mae rheoliad 4 yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru adolygu'r angen am y cyfyngiadau a'r gofynion a nodir yn y Rheoliadau, a'u cymesuredd, bob 21 o ddiwrnodau, ac roedd yr adolygiad cyntaf i fod i ddigwydd ar 30 Gorffennaf.

Materion trawsffiniol

19. Mae'r Adroddiad drafft yn cyfeirio at y Memorandwm Esboniadol i Reoliadau Rhif 2, yng nghyd-destun aelwydydd estynedig, ac yn ceisio esboniad ymarferol o effaith "o ran Cymru" yng nghyd-destun y Rheoliadau.

20. Cyfeirir y Pwyllgor at ymateb y Llywodraeth i'r adroddiad drafft ar Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 7) 2020.

Perchnogion llety gwyliau hunangynhwysol

21. Mae'r Adroddiad drafft yn ceisio eglurhad ar sut y mae'r gofyniad i osod eiddo i aelodau o'r un aelwyd (pa un a yw'n estynedig ai peidio) i'w gymhwyso'n ymarferol gan berchnogion llety hunangynhwysol.

22. Mae'r cwestiwn hwn yn ymwneud â rheoliad 8 o Reoliadau Rhif 2, sydd wedi ei ddirymu bellach. Fel y'i nodwyd yn yr adroddiad drafft, byddai torri rheoliad 8 wedi bod yn drosedd yn absenoldeb esgus rhesymol dros y toriad. Felly, byddai rhaid i'r person cyfrifol ddangos bod y camau a gymerodd i osgoi'r toriad yn rhesymol yn wrthrychol o dan yr amgylchiadau penodol.

Anghysondeb rhwng y Rheoliadau a'r Memorandwm Esboniadol

23. Mae'r Adroddiad drafft yn nodi y daw Rheoliadau Rhif 2 i ben ar ddiwedd y dydd ar 8 Ionawr 2021, ond bod y Memorandwm Esboniadol yn cyfeirio at y Rheoliadau yn dod i ben ar 9 Ionawr 2021. Yn dechnegol, mae'r ddau yn gywir gan fod diwedd y dydd ar 8 Ionawr yn golygu'r un peth ag "ar 9 Ionawr" oherwydd y byddai hynny'n cael ei gymryd i olygu ar gychwyn cyntaf y diwrnod hwnnw. Serch hynny, rydym yn sylweddoli bod yr anghysondeb o ran y mynegiant yn annefnyddiol a byddwn yn ofalus mewn adroddiadau yn y dyfodol i osgoi hyn.

Pŵer mynediad a Hysbysiad Cosb Benodedig

24. Mae'r Adroddiad drafft yn codi dwy agwedd ar Reoliadau Rhif 2 a nododd yn flaenorol, ond nad oedd yn ofynnol iddo gael ymateb yn eu cylch, mewn perthynas â Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) 2020. Mae'r Pwyllgor bellach yn ceisio sylwadau ar y materion hyn.

25. Mae'r Adroddiad drafft yn nodi'r achos dros bennu mewn mwy o fanylder fod rhaid i berson sy'n arfer y pŵer mynediad, os gofynnir iddo wneud hynny, ddangos tystiolaeth o'i awdurdod i arfer y pŵer ac esbonio'r seiliau dros arfer y pŵer. Fodd bynnag, mae'r Llywodraeth yn ystyried bod hyn o reidrwydd yn ymhlyg gan reoliad 19(3)(a). Mae'n eglur bod y gofyniad i'r swyddog ddangos tystiolaeth o bwy ydyw yn gyfeiriad at y swyddog yn gweithredu yn y rhinwedd honno. Yn yr un modd, nid yw'r Llywodraeth yn ystyried y gallai swyddog sy'n gweithredu'n rhesymol ac yn gymesur esbonio'r diben y mae'r pŵer mynediad yn cael ei arfer ato heb esbonio'r seiliau sydd gan y swyddog dros amau bod gofyniad wedi ei dorri, neu ar fin cael ei dorri.

26. O ran hysbysiadau cosb benodedig, gan ymdrin â'r pwyntiau yn yr Adroddiad drafft yn eu tro—

- a. Mae cosb benodedig a ddyroddir mewn perthynas â thorri rheoliad 11(4) mewn ardal Parc Cenedlaethol i'w thalu i'r cyngor sir neu'r cyngor bwrdeistref sirol y digwyddodd y toriad yn ei ardal (h.y. ardal y cyngor y mae'r rhan o'r Parc Cenedlaethol lle y digwyddodd y toriad wedi ei lleoli ynddi) yn unol â rheoliad 21(2)(a) a (5) – ond caiff Gweinidogion Cymru, fel dewis arall, ddynodi awdurdod Parc Cenedlaethol i gael taliadau o dan reoliad 21(2)(b). Hyd yn hyn, nid yw dynodiad o'r fath wedi ei wneud.
- b. Mae awdurdodau gorfodi yn ddarostyngedig i'r egwyddorion cyfraith gyhoeddus o ran rhesymoldeb a chymesuredd – o ganlyniad, byddai angen cyfiawnhau'n wrthrychol unrhyw wyro wrth arfer y pŵer yn rheoliad 21(9) o dan yr amgylchiadau.
- c. Mae'r Llywodraeth wedi gweithio gyda'r heddluoedd a sefydliadau eraill yng Nghymru a chanddynt bwerau i ddyroddi hysbysiadau cosb benodedig, i'w galluogi i ddeall gofynion y Rheoliadau. Mae Heddlu Gogledd Cymru, Heddlu Gwent a Heddlu De Cymru yn lluoedd "NICHE" ac felly byddai'r holl droseddwr honedig wedi eu cysylltu â digwyddiad unigol drwy Niche RMS. Mae hyn yn golygu y gallant adnabod ad-droseddwr ac yn wir, y rheini sydd wedi cael cyswllt blaenorol â'r heddlu ac y darparwyd cyngor priodol iddynt. Roedd hyn yn galluogi timau plismona lleol i adnabod manau problemus a throseddwr mynych, ac i annog ymgysylltu â'r celloedd cydlynu perthnasol mewn awdurdodau lleol a rhannu gwybodaeth â hwy. Yn ogystal, cynhaliodd ACRO gofnodion hefyd i gynorthwyo'r holl heddluoedd i adnabod ad-droseddwr fel y gallent weinyddu'r hysbysiad cosb benodedig cywir yn unol â'r tariff dirwyon cynyddol sy'n gysylltiedig â throseddau a ailadroddir.
- d. O dan reoliad 21(7)(e) mae gan yr awdurdod gorfodi ddisgresiwn i bennu dulliau talu a rhaid iddo eu nodi ar wyneb yr hysbysiad cosb benodedig. Nid yw rheoliad 21(12) ond yn sicrhau nad yw person y mae'n ofynnol iddo dalu'r gosb yn gyfyngedig i dalu drwy ddulliau penodol nad oes ganddo mynediad atynt o bosibl, ac felly y gofyniad i ganiatáu talu drwy anfon arian parod neu ryw ffurf arall ar dalu drwy'r post. O ystyried bod rhaid i'r hysbysiad ei hun nodi'r dulliau talu, ni fyddai unrhyw fudd i'w gael drwy eu rhestru'n benodol yn y Rheoliadau a chyfyngu ymhellach ar ddisgresiwn yr awdurdod gorfodi.